Павлусь А. 100 років від часу заснування газети «Українська нива» (1926).

Часопис «Українська нива» був заснований у 1926 році Петром Певним. Перші випуски виходили у Варшаві і видавались один раз на тиждень у неділю, деколи в середу і четвер. Газета у 1928 році повністю переїхала до Луцька. Цьому сприяло проведення так званого «волинського експерименту» Генрика Юзевського. Головним редактором був вищезгаданий засновник, який входив до Волинського українського об'єднання. Він був прихильником зближення українців та поляків, лояльно ставився до польської влади.

Із 1928 року тираж друкувався в луцькій друкарні Шнейдера. Адреса редакції змінювалась тричі. Спочатку вона містилась на вул. Сенкевича 9 із 1931 р. була на вул. 3 Мая 28, а з 1935 р. – вул. Голувки 8. Головним редактором і публіцистом був Петро Певний, а відповідальним редактором Сергій Арцабка. Формат газети був 34 х 56 см.

Навколо «Української ниви» гуртувались члени партії Волинське українське об'єднання (далі – ВУО). Структуру часопису складали кілька основних напрямів статей. В першу чергу, авторами були П. Певний, С. Тимошенко, О. Ковалевський.

Партійні справи становили левову частку матеріалів. Офіційні оголошення Головної управи, звіти діяльності ВУО в різних повітах, повідомлення про діяльність «Просвітянських хат», народних хорів ВУО, Волинського українського театру, новини із сейму, і церковні справи переважали серед публікацій в «Українській ниві». Дуже багато уваги було приділено з'їздам ВУО, публікувались установчі документи об'єднання, програми з'їздів, перебіг подій, ухвали і відозви. Важливим пунктом діяльності «Української ниви» була передвиборча кампанія. «УН» переконувала мешканців Волині у вірності політики, здійснюваної ВУО.

З 1929 року почалось протистояння Певного і Ковалевського. Другий звинувачував першого у надмірному потурання полякам. Конфлікт досягнув кульмінації у 1936 році, коли партія виключила Певного зі свого складу. Це

вплинуло на діяльність часопису. Того року можна зустріти два початки нумерації номерів. Перший із початку року до 10 травня. Тоді структура газети була звичною (колонки авторів, рубрики, подача, візуал). Далі наступила перерва у виданні до 17 червня. Тоді продовжився випуск без П. Певного. Редакторами виступали колегія партії. Під їхнім керівництвом вийшло сім номерів. Вони мали спрощену структуру подачі та візуальну складову.

За головування в редакції Певного, «Українська нива» складалась із 5-8 аркушів, яких найчастіше було 6. Окрім новин партії, газета мала рубрики присвячені сільському господарству, порадам по його веденню, ознайомленню читачів із кон'юнктурою цієї сфери. Часто друкувались твори письменників, нерідко, навіть великого розміру. Окремо варто виділити наявність особливого оздоблення випусків, які виходили до свят Різдва і Пасхи (і католицьких, і православних). На всіх газетах назва друкувалась червоними фарбами, сторінки містили багато, як на той час, ілюстрацій. Папір аркушів був високоякісним, як і друк. Перша шпальта мала особливий шрифт, який застосовувався лише на ній, що могло привабити потенційного нового читача і надавало виданню унікальності. Ціна газети до 1936 року становила 25 грошів, а після 15 грошів. Достеменно невідомою залишається кількість примірників, це не вказувалось на сторінках. Із пізніших досліджень з'являється цифра щонайменше у 2000, що сповна відповідає тогочасним реаліям.

Після згаданого конфлікту Певного і Ковалевського газета з 1936 року стала іменуватись «Українська нива суспільно-політична газета». Це почало вказуватись на першій шпальті. Статті були повністю присвячені діяльності ВУО. Остання сторінка сповіщала: «Видає Волинське Українське Об'єднання, Редагує Колегія». Новим відповідальним редактором став О. Коханівський або О. Ковалевський (питання спірне, бо на першій сторінці там де розміщувалась колонка редактора міститься текст із підписом «О. К.» або «О. К-ий»). Попередній, В. Арцабка, вочевидь пішов разом із Певним.

Варто зазначити, що і Петро Певний, і Олександр Ковалевський були вихідцями із Лівобережної України (Полтави та Харківщини відповідно). Після Ризького мирного договору вони опинились на території Польщі, де й

залишились.

Деякі автори публікувались із псевдонімами. Розшифровані є підписи Теодора Ловецького – Тло, Т. Тедді. Кислиця, Vox, Ergo, Z досі не розшифровані.

Редакція «УН» вела активний діалог зі своїми читачами. Листи читачів «Української ниви» публікувались під рубриками «Трибуна читача», «Вісті з терену», та «Листи до редакції» в «УН» Ковалевського.

В «Український ниві» постійно публікувались найцікавіші новини світу. Важливішим подіям присвячувались окремі статті, менш значні розміщувались під рубрикою «Новини зі світу», а кількарядкові повідомлення про новини науки й техніки – під рубрикою «Різне» на початку 1930-х років та «Різні вісті» із середини 1930-х років.

Немало місця займала теми православ'я і українізації Православної церкви. Свої власні колонки мали Товариство прихильників православної освіти та охорони традицій православної віри ім. митрополита Петра Могили та Луцьке Чесно-Хресне братство. Номер 15 від 2 травня 1934 року, цілковито присвячено пастирському візиту новопризначеного архієпископа Олексія, Це не дивно, адже призначення Олексія (Олександра Громадського), українця, уродженого на Підляшші, прихильника українізації православної церкви, архієпископом Волинським і Кременецьким стало однією з найбільших перемог ВУО.

Загалом, можна сказати, що тижневик «Українська нива» був позитивним явищем в житті українців Другої Речі Посполитої. Він був ширшим, ніж інструмент для впровадження волинським воєводою його експерименту. Поза висвітленням діяльності ВУО та пропагуванням українсько-польської співпраці у воєводстві, газета розширювала свідомість волинянина через публікації українських літературних творів, пісень, репродукцій картин, краєзнавчих розвідок, театральних рецензій. Статті подавались добірною літературною мовою, в них відчувався високий інтелектуальний рівень публіцистів, намагання поширити на читачів любов до своєї нації та культури. Відзначення її 100-річчя припало на непростий час

війни. Сучасні українці вже мають свою країну, культура і мова не переслідуються. Тому нам слід знати ціну сучасного існування нас як українців, та цінувати старання тих людей, які творили у щотижневому форматі для наших пращурів.

Література:

Павлюк І. Українська легальна преса Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–1939, 1941–1944 рр. / І. Павлюк. – Львів : Каменяр, 2001. – 285 с.

Про газету «Українська нива» (1926) – с. 91, 94.

Павлюк І. Українські часописи Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–1939 / І. Павлюк. – Луцьк : Надстир'я, 1997. – 285 с.

Про газету «Українська нива» (1926) – с. 133–135.

Павлюк І. Хрестоматія української легальної преси Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–1939, 1941–1944 рр. / І. Павлюк, М. Мартинюк. – Луцьк : Твердиня, 2005. – 428 с.

Про газету «Українська нива» (1926) – с. 15, 72, 74, 77, 136, 144, 174, 192, 213, 251, 260, 261, 266, 398.

Волянюк Т. Україномовні церковно-духовні періодичні видання Волині 20-30-х років ХХ ст. та їх вплив на дерусифікацію церковного життя краю / Т. Волянюк // Ідея Помісної Православної Церкви в Україні у ХХ ст.: історичний, канонічний і богословський аспект : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю першого та 70-річчю другого відродження Української Автокефальної Православної Церкви. – Луцьк, 2011. – С. 52–56.

Гика В. Газета «Українська нива» про Ковельщину у 1927–1936 роках / В. Гика // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Ковель і ковельчани в історії України та Волині : матеріали XXIX Всеукр. наук. іст.-краєзн. конф., присвяч. 490-ій річниці надання Ковелю Магдебурзького права, м. Ковель, 5–6 груд. 2008 р. : зб. наук. пр. – Луцьк, 2008. – С. 18–26.

Лотоцький В. Україномовна церковна преса на Волині у міжвоєнний період (20–30-ті рр. ХХ ст.): поява, роль, значення / В. Лотоцький // Волинська

єпархія: минуле і сьогодення (992–2012рр.) : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ конф., присвяч. 1020-річчю Волинської єпархії. – Луцьк, 2012. – С. 16–24.

Юзевський Г. Українська громада / Г. Юзевський // Замість щоденника / Г. Юзевський ; пер. з пол. Ю. Васейко ; вступ. ст. М. Кучерепа ; авт. післясл. М. Запура. – Луцьк, 2017. – С. 55–61.